

"UKRAINIAN LABOR NEWS"

Printed and published tri-weekly by the Workers and Farmers Publishing Association, Limited, a joint stock company, incorporated under the laws of Manitoba, at its head office and place of business, at the corner of Pritchard Avenue and McGregor Street in the City of Winnipeg, Manitoba. Geo. Lelchak, President.

Subscription per year \$4.00 Telephone: J 1465.

"УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИЧІ ВІСТІ"

газета для робочого людю — виходить три рази на тиждень: у вівторок, четвер і суботу. Видає Робітничо-Фармерське Видавниче Товариство, інкорпороване в Манітобі. Редакція, адміністрація і друкарня містяться в Укр. Роб. Домі, на рої вулиці Прічард і Макгрегор, у Вінніпегу, Ман. Ю. Лелчак, голова.

Передплата на рік \$4.00 Адреса: UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard Ave. and McGregor St., Winnipeg, Man., Canada

НЕ ВІРТЕ "НЕЗАВИСИМИМ" БРЕХУНАМ

Назву "робітничо-фармерський", як символ співпраці робітників і фермерів, перші прийняли українські робітники і фермери, що думали в своїй спільній організації, Товаристві Українській Робітничо-Фармерській Дім.

Ріжкі українські "незалежні" агенти консервативної та ліберальної партій цю назву висміювали, кепкували з неї, відстрашували нею фермерів від робітників. Стережіння, казали вони фермерам, бо це робітники тільки хочуть вас нею одурити.

Багато таких дурниць, з яких і були сміялися-б, коли-б розуміли мову, говорили українським фермерам ці "незалежні" українські агенти і їх газети. Але нічого не помагало, ця назва стала все популярнішою між робітниками і фермерами і агентами чихали потилицю.

Тоді пани, яким ці агенти служать, сказали їм: коли ви не можете дискредитувати між фермерами цієї назви, то підіймайтеся самі й під її покривом робіть таку роботу, як ми вам наказуємо. Не в назві, мовляв, суть, а в роботі.

І от нині відомий в Вінніпегу зї своєї "незалежності" політик др. Мігайчук, який найбільше і найбільше поборював назву "робітничо-фармерський", який на кожному кроці чи то з плятформи, на яку завжди претясе, хоч пультю одного речення не вміє зійти, чи то на шпальтах англійських буржуазних газет — все виступав проти організованих робітників і фермерів, проти їх передових одиниць, — кажемо, нині цей буржуазний нахлібник начедав на себе назву "робітничо-фармерський" і кандидатом під нею до домінійального парламенту в околі Спрінгфілд, в Манітобі.

Що він не побачить парламенту, як ух-евоїх без зеркала, хоч вони в него великі, це ясно ї йому самому. Але проте він кандидат... бо так хочуть ті пани, яким він служить. Не робіть ріжквичі, як він себе називає, то кандидатів він лише для того, щоб розбити українські голоти в тому околі і в той спосіб, допомогти вийти консервативному кандидату.

А щоб увести в бруд українських фермерів того дистрикту, від прищепи собі назву "робітничо-фармерський", назву, яку між фермерами спонукують своєю щирою працею організовані українські робітники.

Тож не вірте, товариші фермері, буржуазним нагачам. Ніякою гарною назвою вони не прикриють свого ворожого відношення до українських робітників і фермерів. Мігайчук є одним з них, що ту назву і ту організацію, яка цю назву придумала, цілі роки поборював. А нині він сам її вчепився, щоб лише підійти до українських виборців і розбити їх голоси.

Тож не дайте консервативному агенту себе одурити. Скажіть йому, що без ріжквичі, якої-б він назвою не прикривався, душа у него вояча. Назва "робітничо-фармерський" лицодом тільки дійсним робітникам і фермерам, а не дехтам, що нічого спільного з робітниками і фермерами та їх організаціями не мають і їх представниками бути не можуть.

ВІВЧАЙТЕ УКРАЇНСЬКУ ЛІТЕРАТУРУ.

Скільки б ми не говорили про нашу класову свідомість, скільки б ми не підраховували наших здобутків на культурно-освітньому полі за минулих кілька років, то все таки є у нас ще такі ділянки цього поля, на які ми це майже не заглянули. Одною з таких занедбаних ділянок є українська стара і сучасна література, тобто українське письменство.

Спитати пересічного українського робітника чи фермера, що він знає про українську літературу — то каврад чи дістане тебе вдоволяючи відповідь. Хоч дуже часто робірки в своїх дописах закликають читати й підтримувати українську робітничо-фармерську пресу й літературу, то під тим словом "літературу" вони розуміють літературу наукову, марксистську, чи просто загально робітничу літературу, написану українською мовою, але не те, що ми називаємо "красним письменством": оповідання, новелі, драми, поезію і т. ин.

Яких українських письменників та поетів знає український робітник та фермер? Тараса Шевченка і... Івана Франка і Грицька. Знає їх де по їх творчості, але по тому, що іменами цих поетів боряться невідомі товариства, будинки (для танців), "Прогресісти", в яких раз на рік відбуваються Шевченківські концерти, на яких сотні раз повторюється, що Шевченко родився в селі Моршцях, вчився в панській школі, а панський язвучий і мав сердищу махучу... А що більше чув той пересічний робітник і фермер про Шевченка? Нічого. Може чув ще на тому концерті в день річниці смерті чи народження поета його вірш, погано віддекларований кимсь з учасників — і то все.

Про творчість Шевченка, про глибину змісту його творів, як він творив, чому й чим кого — цього загад не знає. Не тільки загад, але й багато тих, що претендують на знання — на ділі нічого, або дуже мало знають твори Шевченка.

Франка знають ще менше. Коли в "У.Р.В." почало писатися про Франка з нагоди десятих роковин його смерті, то тільки аж це заставило багатьох товаришів робітників, членів наших організацій, вставати за твори Івана Франка. І тільки перчитанням коротких оглядів літературної творчості Франка, а потім конування на самі його твори, перед тими робітниками відкрився новий світ. Про це виразно писав один з товаришів зі сходу Канади в "У.Р.В.", коли перчитав він книжку Франка "Захар Беркут". А як перчитав, то просив нашу редакцію передрукувати цю книжку в "У.Р.В.", щоб могли її інші читати.

Та хіба-ж Україна мала тільки Шевченка і Франка? Не мала вона так багато своїх майстрів мистецького слова, як цих

можуть похвалитися інші народи, що хоч в рамках капіталістичної системи, все-ж таки мали "свої" держави, а в них свою мову, однак і поневолені царством Україна, як і Галічина, вдали поважний гурт своїх письменників і поетів. Деякі з них бралися в мідяському болоті, деякі старанням страсти це болото зі своїх віг, нині таки виправили на поверхню, але царат їх передчасно загнав в могилу — однак вони лишили нам поважну спадщину, про яку ми такі не знаємо. Чи багато українських робітників знають про творчість Михайла Коцюбинського, Лесі Українки, Панааса Мирного, Вороного, Олеса, Васильченка, Тесленка, або хоч би й Винниченка, не його показані листи чи "Відродження Нації", але літературні твори?

Нова, післяжовтнева, Україна-випитнула вже нових творців нової літератури. І про них та про їх творчість ми знову так майже нічого не знаємо. Не один робітник і фермер хоч прочитав гарне оповідання, але прочитав його поверховно, як казочку, не потрудившись навіть перчитати та затямити імя і назвико автора або назву книжки.

А це якраз тому, що ми не розуміємо значіння літератури. Бо навіть свідоміші одиниці дивляться, а то ще й тепер дивляться, на красне письменство, як на буржуазну прирхму. Ні, це не є буржуазна прирхму. Може це є буржуазна література, це красне письменство, що йде поруч з її культурою, але не розуміючи завдань і змісту буржуазної культури, працюючи не створюючи і своєї власної.

Наш організатор на сході Канади пропонує в одній із своїх статей товаришам і товаришам читати белетристику. Ми до цього просто додали-б: читайте, товариші, українські українські класики. Читайте твори Шевченка, Франка, Коцюбинського, Лесі Українки, Панааса Мирного і ин. Це з старіші. Читайте нових українських письменників. Читайте їх твори, бо в них відбивається життя того народу, з якого вони вийшли, серед якого жили і дія якого творили. Читайте критичні огляди української літератури.

Тепер є вже гарні книжки по історії українського письменства. Правда, трудно їх дістати, але все-ж таки можна. Про Шевченка, наприклад, є прекрасна книжка А. Річницького "Тарас Шевченко в світльї епохи".

А поза це все, ми в цьому числі "У.Р.В." починаємо друкувати розвідку тов. І. Ю. Кулика про "Сучасну українську літературу і угруповання в ній". Ця розвідка написана дуже популярно і всі наші читачі повинні старанно її перестудювати. Організації добре зробили-б, коли-б вони, коли вийде кілька чисел "У.Р.В.", зібралися на спільне читання і на нему спільно прочитали і основно розібрали та затямли те, що в цій розвідці говориться.

Читаймо, товариші, українську літературу, вивчаймо твори кращих українських письменників, але вивчаймо так, щоб прочитане остало у нас в пам'яті на ціле життя, щоб в прочитаному ми могли відітліти зерно від полови, а відітлівши, сіяти це зерно серед працюючих, бо на нему виросте культура української поневоленої класи.

ПОЛЬСЬКИЙ ІМПЕРІАЛІЗМ І ШКІЛЬНА МОЛОДЬ ЗАХІДНОЇ УКРАЇНИ.

Ми знаємо, що опіка польської влади над українськими школами за невеликий час довела до того, що українських шкіл на Західній Україні тепер так мов би ї зовсім не було.

Іх або силоміч, обернено в польські або ж утравківні школи. На папері вони ніби польсько-українські, насправді-ж тільки польські.

З чималою кількістю довоєнних українських гімназій та інших середніх шкіл залишилися ще декілька, що всіма силами протривають насильної польонізації.

І ці школи — загорожа в оці польських імперіалістів. Неспромоглися їх знищити Польща Грабського, отже, намагаються доконати Польща Писудського.

Міська польська преса знову завзято напала на ці недобитки української середньої школи.

З безсоромним цинізмом закликає польське громадянство, владу, жандармів та поліцію захистити українську шкільну дітвору "від згубного впливу більшовизму та гайдамацтва", що його ніби пропагандують серед шкільної української молоді України-вчителі цих шкіл.

Провідир цієї атаки на українську школу — відомий в Західній Україні посол польського союму, борець польського імперіалізму та кресового крайнього зоологічного шовінізму, М. Прушинський.

Він вже кілька років на сторінках преси, на прилюдних зібраннях, подаючи явні й таємні доповіді польському урядові, домагається в імя польського імперіалізму це суворішого режіму на західно-українських землях, закликає польський уряд та громадянство чинити немилосердні утиски робітничо-селянським масам, а також їхнім політичним та культурно-освітнім заходам.

У львівському "Слові Польнім" від 21. червня ц. р. читаємо статтю М. Прушинського "Гайдамацкі ідеали". Привід до цієї статті дала брошура вчителя української гімназії Володимира Калиновича, що саме вийшла з друку у Львові під заголовком: "Наша молюдь

у переломову добу". Цю брошуру складено на підставі наслідків анкети, проведеної серед 1,500 хлопців та дівчат 5-ох шкіл, а саме: української державної гімназії, приватної гімназії Василяни, учительської семінарії українсько-Педагогічного Т-ва (всі ці школи у Львові) та української гімназії у Станіславові.

Автор і в порядку цього анкетного матеріалу додає від себе, що через суворість польської цензури він не має змоги видрукувати всі відповіді анкет. Дарма, що він був такий обережний, а брошуру його в п'яти місяцях сконфісковано.

Та й цей неповний сконфіскований матеріал показує, що й як думає українська молюдь Західної України, хоч може цей матеріал і недоговорений, бо це-ж писала молюдь у панській Польщі, в режімі поліції та провокації. Отже цього залишати не слід.

Анкета дає відповіді на 40 питань, про найулюбленіші предмети шкільного навчання, розваги, книжки, вистави, про соціальний стан батьків то-що. Подаємо тут дещо з анкетного матеріалу за польською пресою.

На запити чим хто хоче бути, є такі відповіді: українським Леніном, жовніром радянської української армії, українським героєм, борцем за волю України, оборонцем прав українського трудящого людю, українським письменником. Дуже багато відповідей на ці запитання сконфісковано.

На питання про особисте шастя 53% молоді відповідає, що не час про це думати, бо... Дали не до смаку було польському цензорові, тому-ж то він і викреслив.

На запитання кому не годиться співчувати дано такі відповіді: провокаторам, зрадникам, ренегатам та хуням.

Відповіді на питання "найбільше шастя" — цілком сконфіскував польський цензор.

На запитання, якого суспільно-політичного ладу хто бажає 5% молоді бажає монархічного ладу, чималий відсоток хочє української демократичної республіки в різних відмінах, а 24% має відгаду твердо заявити, що бажає собі Української Соціалістичної Радянської Республіки. На запитання про найстрашніше, чого доведеться кому знати в житті, дало відповіді про недовільно дикі кривди заповідні військом. (Не сказано чие, видно-ж, що тут мається на увазі польське військо).

М. Прушинський у своїй згадуваній перед цим статті робить між іншими висновками з ознаками цинізму, провокації та донощитва, ще й такі: "Звичайна собі анкета, крім

відповідей по суті, містить у собі апоптозу більшовизму та гайдамацтва, ненависть до польської мови і змалювання польської держави так, немов вона завтра мусить загинути.

"Таких відповідей не було-б, якщо в цих школах учили-б учителі виключно Подляки, а учелі — Українці не бунтували-б шкільної молоді проти польської соці.

"Ця анкета — говорить Прушинський, всупереч Калиновичові — тяжкий осуд більшовицької агітації в українських колах. Цей факт — це аргумент супроти українських гімназій, що їх треба було в згоді з законом злучити з польськими. Це найкращий аргумент проти українського університету, бо що за тенденції були-б там серед молоді та професури і яке відношення до польської держави".

Та ні на що не здаються доносчи та нові проекти Прушинських та інших польських імперіалістів.

Самий факт, що існує вільна Радянська Україна, що ця українська держава можуть розвиватися, що в ній мільон робітничо-селянської шкільної молоді вчиться в українських школах, це саме без чийї будь агітації вказує і шкільній дітворі поневоленої Західної України шляхи, якими треба йти, щоб розбити кайдани національного та соціального ярма силами накиненого на маси Західної-України Польщею Писудських та інших імперіалістів.

Ів. Коосак.

КОЛЕКЦІЯ ЛЮДОЖЕРІВ.

Німецькі князі, яких так о-чково вихвалюють льокарські історики як найшляхетніших представників нації, кидаються тесер, наслідуючи своїх предків, хижаків на німецький нарід, щоб опорожнити його кишені.

Важє здавна усвідомили німецькі князі, як треба грабувати своїм нарід. Франц Меринг каже: "Тяжко знайти у всій світовій історії другу класу, що протягом довгого часу виявляла би таке убожество та роскладовість, як німецькі князі з 15. до 18. століть".

Трудно сказати, кому з німецьких князів 18. століття належало перше місце щодо ніщальності, роскоші та роспусті. Подаємо тут кілька цікавих екскурсів на князівсько-німецької породи.

Август Саксонський — своїми 354 дітьми побив нечуванний князівський рекорд. При його дворі аж гуло від роспусті. Податки, здирства, нахабні рабунки до краю знищили країну, але, не зважаючи на це, князь розкошував, проживав подарки з своєю розпуною компанією дармодіїв. Своім полюбовивням він дарував маєтки, палаци, срібні столи й інші коштовності, придбани на державні кошти. Його улюблена метреса коштувала 24,000,000 таларів. До якого нахабства доходив той дегенерат, показує той історичний факт, що в 1707 році він, побившись об заклад із своєю полюбовивницею, графинєю Козель, що вийде на державній монеті її жіноче природження, виграв цей заклад. Колекціонери монет мають тепер ріжкість, що звється "Козель-гульден".

Герцог Карл-Еген Вінтемберський — найгірший тиран свого часу. Він зовсім зруйнував свою країну. Його двір мав "лише" 2,000 придворної наволячи. Коли його підданці відмовлялися платити податки, то він видирав їх збройною силою.

Підчас семилітньої війни він продав 6 тисяч осіб рекруту Франції. Рекрути ці набиралися в наймоіриво жорстокий спосіб. Людєй хапали в полі, в майстернях, а по недільях оточували церкви і всі придані до військової служби забірали.

Голодом і вязницями їх примушували підписувати згоду на службу у війську. Хто відікав, того віддавали на муки й катування.

Карл Август з Пфальц-Цвайбрюкен, що вже за життя придбав прізвисько "скажений Карло", є найжорстокіший представник "з ласки божої" благословеного душевними хоробами роду Вітельсбахів.

Кольочко-поема — Політична тема.

Співаєтьс в унісон, Не з "до-мі-соль-до"... Головний-же її тон Дає "О-та-ва-о!"

Ключ її буде "це-дур" Мажорно-мінорний... Зпер-би з людєй по сім шкур Консерват моторний.

Вже й машину налагодив Про-мита скандальні, П'ятеро прогресістам видав Він листи похвальні.

Міен-Кінг "in full swing" Ізаять по Канаді... І солодко про себе Співають громаді.

Ліберали в дудку грали... Тепер — на сопілку... Форка своїм обібрали, Ще й голосять спілку

Ліберально-прогресивну Проти консерватів, Щоб лиш на найблищу зиму Знов урядувати.

А вінніпегський дентиста В руку патерниці, В другу зелених зо-триста, Зуби на полицю...

Забув навіть про дівчата... На Спрингфілд мандрує, Дорогу для консервата В парламент торує.

А Лучкович "Бі Ей" ("Я так не казала"), Залишесь л "Ю Еф Ей" Як той кіт до сала.

"Народна Воля" пише, що польська шляхта обіцяє Назарукові фільварок на Поділля за те, що він здорово дає український народ, а навіть перекрестив його назад з України на Русинів.

Монтреальська "Січ" відорвалася від "Централа" Босого. Гриневецкий не знає, як це розуміти й чекає виснешв від Павла Скоропадського.

Коли католицькі попи в Мексико почувли, що їх величезному маєткові грозить небезпека, вони збунтувалися проти уряду.

Роблячи це, вони збунтувалися й проти самого бога, бо "нема власти аще не від бога".

"Тепер на Україні священство Української Православної Церкви не залежє від держави, тому не можна його вже зачисляти до бюрократії, але за те на українських землях під Польщею священний стан тепер далеко більше бюрократичний, як перед війною, бо священники тепер є там дійсними державними урядниками і то священники уніяти так само як і православні".

"Укр. Голос" так пише, бим так здоров був.

"Наша будучність в наших руках" — каже на одному місці "Кан. Українець", а на другому каже, що все залежить від бога.

Назва "робітничо-фармерський кандидат" так пасує дентистові, як свині сідо.

Бувший прем'єр Кінг сказав на мітінгу у Вінніпегу, що Мієн здурив Бінга, коли казав, що він втримає владу і... не перепросив, коли не втримає влади.

На тому мітінгу Кінг розкласифікував консерватів від Дніпро-Петровської, на півночі Харківської й місцями від Полтавської, Київської округи.

Куркуленко.